

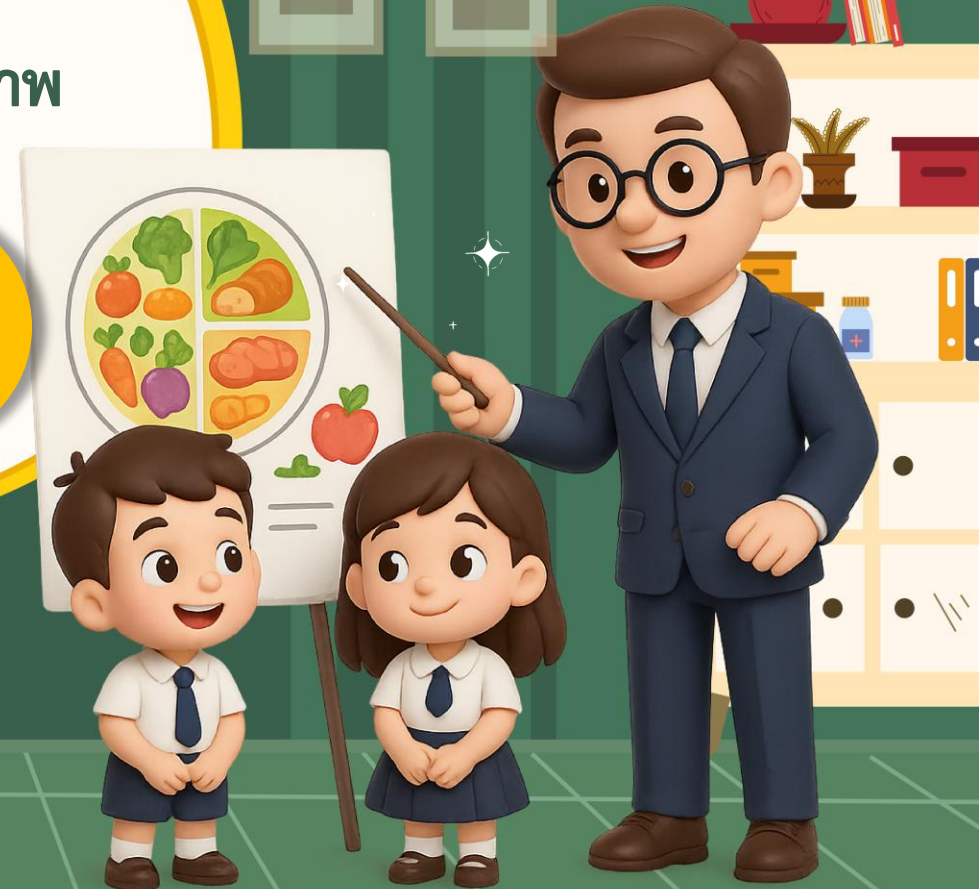
รายวิชา สุขศึกษา

รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ วัยรุ่นกับโภชนาการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

เรื่อง หลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

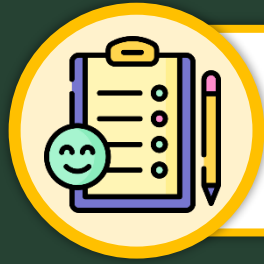
ครูผู้สอน ครูเนติพงษ์ อินทร์สอาด

เรื่อง

หลักการเลือกอาหาร ที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายหลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่นได้
๒. ออกแบบเมนูอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่นได้
๓. เห็นคุณค่าของการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น
และส่งผลดีต่อสุขภาพได้

คำถามชวนคิด

มีหลักการอย่างไร
ในการเลือก
รับประทานอาหาร

คำถามชวนคิด

อาหารที่เลือกรับประทาน
แต่ละมื้อมีคุณประโยชน์
ครบถ้วนหรือไม่

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง หลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง หลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วัยรุ่นกับโภชนาการเพื่อเสริมสุขภาพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง หลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น
รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ๒๑๐๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัย

อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคน ซึ่งแต่ละคนต่างก็มีความต้องการอาหารทั้งในด้านปริมาณ และ สารอาหารที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการในแต่ละวัย โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นผู้ที่มีการเจริญเติบโต เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนทั้ง ๖ ประเภท ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย หากสามารถเลือกรับประทานอาหารให้เหมาะสมกับวัยของตนเองได้ ก็จะทำให้มีสุขภาพ ภายที่แข็งแรง และส่งผลให้มีสุขภาพจิตที่ดีตามไปด้วย

๑. ประเภทของสารอาหารที่วัยรุ่นควรได้รับในแต่ละวัน

วัยรุ่นควรได้รับสารอาหารอย่างครบถ้วนทั้ง ๖ ประเภท และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกายในแต่ละวัน โดยในอาหาร ๑ อย่างนั้น อาจประกอบไปด้วยสารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายมากกว่า ๑ ชนิด ซึ่ง สารอาหารในแต่ละวันที่ควรได้รับ มีดังนี้

ประเภทของอาหาร	แหล่งอาหาร	ประโยชน์	ปริมาณสารอาหารที่ควรได้รับในแต่ละวัน
โปรตีน	เนื้อสัตว์ต่างๆ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง (โปรตีนที่ได้จากสัตว์จะมีคุณค่าทางโภชนาการมากกว่าโปรตีนที่ได้จากพืช ยกเว้นโปรตีนที่ได้จากถั่วเหลือง และ ผลิตภัณฑ์จากถั่วเหลือง)	๑. สร้างความเจริญเติบโตและซ่อมแซม ส่วนที่สึกหรอให้แก่ร่างกาย ๒. ให้พลังงานแก่ร่างกาย ๓. สร้างน้ำย่อย ฮอริโมน และภูมิคุ้มกันโรคให้แก่ร่างกาย ๔. ช่วยรักษาความสมดุลของน้ำในหลอดเลือด เนื้อเยื่อ และเซลล์ ๕. ช่วยรักษาความสมดุลของสภาพความเป็นกรดและด่างภายในร่างกาย	วัยรุ่นต้องการโปรตีนวันละ ประมาณ ๑.๒-๒.๑ กรัม ต่อ น้ำหนักตัว ๖ กิโลกรัม ส่วนเด็กทารก หญิงมีครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ป่วย นักกีฬา หรือ ผู้ที่ใช้กำลังมาก ควรได้รับโปรตีนในปริมาณที่มากกว่าปกติ
ไขมัน	ไขมันต่างๆ จากพืช และ สัตว์ เช่น น้ำมัน ถั่วเหลือง น้ำมันงา น้ำมันมะพร้าว น้ำมันหมู (ไขมันที่ได้ จากพืชจะมีคุณค่าทางโภชนาการมากกว่า ไขมัน ที่ได้จากสัตว์)	๑. ให้พลังงานแก่ร่างกาย ๒. ช่วยให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย ๓. ช่วยป้องกันการกระแทกกระเเทือนของอวัยวะภายในร่างกาย ๔. ละลายวิตามินเอ ดี อี และเค ร่างกายดูดซึมวิตามินเหล่านี้เข้าสู่ร่างกาย	วัยรุ่นต้องการไขมันวันละประมาณ ๑ กรัม ต่อ น้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม หรือประมาณร้อยละ ๑๕-๒๐ ของพลังงานทั้งหมดที่ได้จากอาหารใน ๑ วันสำหรับผู้ที่ใช้ กำลังมากควรได้รับไขมันในปริมาณที่มากกว่าปกติ

ค่าพลังงานที่ต้องใช้ในวัยรุ่น
- เด็กอายุ ๖ - ๑๓ ปี ผู้หญิงวัยทำงานอายุ ๒๕ - ๖๐ ปีและผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ควรได้รับพลังงานอาหาร ๑,๖๐๐ กิโลแคลอรี
- วัยรุ่นหญิง - ชาย อายุ ๑๔- ๒๕ ปี และผู้ชายวัยทำงานอายุ ๒๕ - ๖๐ ปี ควรได้รับพลังงานจากอาหาร ๒,๐๐๐ กิโลแคลอรี
- ผู้หญิงและผู้ชายที่เข้พลังงานมาก ๆ เช่น นักดนตรี ผู้ใช้แรงงานหรือนักกีฬา ควรได้รับพลังงานจากอาหาร ๒,๕๐๐ กิโลแคลอรี

เมนูอาหารในแต่ละประเภท

รายการอาหาร	พลังงาน (กิโลแคลอรี)	รายการอาหาร	พลังงาน (กิโลแคลอรี)
กับข้าว / กับแกล้ม / อาหารจานเดียว			
ก๋วยเตี๋ยวเนื้อดิบ	๓๓๒	ก๋วยเตี๋ยวผักไทยใส่ไข่	๒๗๙
แกงเขียวหวานหมู	๔๓๓	แกงไก่ปลา	๓๙๔
แกงมัสมั่นเนื้อ	๒๕๒	ขนมจีนน้ำยั่ว รวมน้ำ	๔๒๖
ข้าวแกงเขียวหวานไก่	๓๕๔	ข้าวขาหมู	๓๕๖
ข้าวผัดกะปิ	๒๐๙	ข้าวผัดไก่	๓๕๔
ข้าวผัดหมูใส่ไข่	๓๗๙	ข้าวมันไก่	๓๗๔
ข้าวต้มไก่	๓๕๔	ข้าวหมูแดง	๓๖๙
สันตปลาร้า	๔๒๖	หอยแครงทอด	๒๗๙
หมูทอด	๓๕๗	ไก่ทอดหมูทอด	๔๐๙
ขนมหวาน / ขนมขบเคี้ยว			
กล้วยไข่เชื่อม	๒๔๑	ขนมขึ้น	๒๗๖
ขนมหวานกล้วยไข่	๒๐๙	ทอดหยอด	๓๔๐
ทอดหยอด	๓๗๙	ผัดทอด	๔๓๓
ลอดช่องน้ำกะทิ	๓๓๓	วันกะทิในเค	๓๓๓
สัซซายไข่	๓๗๙	บัวลอยเผือก	๔๕๖
ขนมไข่	๔๒๖	ขนมปลา	๓๗๙
ขนมลูกชุบ	๒๘๔	ขนมแบริ่งกับ ฐานน้ำ	๔๐๐
ผลิตภัณฑ์จากนม			
โยเกิร์ต	๑๐๙	โยเกิร์ตไขมันต่ำรสผลไม้รวม	๙๒
นมสด UHT	๖๕	นมสด UHT รสหวาน	๖๙
นมสดพาสเจอร์ไรส์รสจืด	๕๙	นมสดพาสเจอร์ไรส์รสหวาน	๗๗
นมเปรี้ยว ชนิดปกติ รสชม	๕๙	นมเปรี้ยว ชนิดกับ รสชมรส	๙๒
นมเปรี้ยว ชาคัสท์	๕๙	นมเปรี้ยว รสชมรสผลไม้รวม	๙๒

ประเภทของสารอาหาร ที่วัยรุ่นควรได้รับในแต่ละวัน

๑. โปรตีน

สารอาหารที่ให้พลังงานแก่ร่างกาย ร่างกายจะใช้โปรตีน
ในการเจริญเติบโตและซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ

พบได้ในเนื้อสัตว์ต่าง ๆ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง

วัยรุ่นต้องการโปรตีนวันละ ประมาณ ๐.๘ - ๑ กรัม
ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม

๓. ไขมัน

เป็นแหล่งพลังงาน ช่วยในการดูดซึมวิตามินที่ละลายในไขมัน ช่วยปกป้องและให้ความอบอุ่นแก่อวัยวะภายใน

พบไขมันต่างๆได้จากพืชและสัตว์ เช่น น้ำมันถั่วเหลือง
น้ำมันงา น้ำมันมะพร้าว น้ำมันหมู

วัยรุ่นต้องการไขมันวันละ ประมาณ ๑ กรัม
ต่อน้ำหนักตัว ๑ กิโลกรัม

๔. วิตามิน

ช่วยให้ร่างกายทำงานได้ตามปกติ และเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน
โรคให้แก่ร่างกาย

พบได้ในพืชผัก ผลไม้ ตับ ไข่แดง ปลา ธัญพืช เป็นต้น

เป็นสารอาหารที่ไม่ให้พลังงานโดยตรง ร่างกายจึงต้องการ
วิตามินปริมาณน้อย แต่วิตามินก็มีความจำเป็นต่อร่างกายมาก

๕. เกลิอแร่

ช่วยรักษาสมดุลของน้ำและแร่ธาตุในร่างกาย ควบคุมการทำงานของระบบต่าง ๆ

พบได้ในผักใบเขียว ถั่ว ธัญพืช เนื้อสัตว์ นม และผลไม้

เป็นสารอาหารที่ไม่ให้พลังงานและความอบอุ่นต่อร่างกาย
ถึงแม้จะต้องการในปริมาณน้อยแต่ก็ขาดไม่ได้

๖. น้ำ

ช่วยให้ร่างกายมีความชุ่มชื้นผิวพรรณเปล่งปลั่ง รักษาสุขภาพ
ความเป็นกรด - ด่างของเลือด ช่วยในการย่อยและดูดซึมอาหารเข้าสู่
ร่างกาย ซึ่งควรดื่มน้ำวันละ ๘ - ๑๐ แก้ว

ค่าพลังงานที่ต้องใช้ในวัยรุ่น

- เด็กอายุ ๖ - ๑๓ ปี
ควรได้รับพลังงานอาหาร ๑,๖๐๐ กิโลแคลอรีต่อวัน
- วัยรุ่นหญิง - ชาย อายุ ๑๔- ๒๕ ปี
ควรได้รับพลังงานอาหาร ๒,๐๐๐ กิโลแคลอรีต่อวัน

เพราะเหตุไฉน
จึงต้องกินให้พอดีและกินให้ครบ

กิจกรรม

การออกแบบเมนูอาหาร
ที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

กลุ่มละ ๓ คน

ใบงานที่ ๑ เรื่อง การออกแบบเมนูอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง วัยรุ่นกับโภชนาการเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง หลักการเลือกอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น
 รายวิชา สุขศึกษา รหัสวิชา พ๒๑๑๐๓ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมการออกแบบเมนูอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่นใน ๑ วัน โดยกำหนดให้นักเรียนเลือกเมนูอาหารจากใบความรู้หรือเพิ่มเติมอาหารที่พบเจอในท้องถิ่นของตนเอง มาใส่ในตารางที่กำหนดโดยจะต้องเลือกเมนูอาหารให้ถูกต้องกับประเภทของอาหารและพลังงานรวมที่เหมาะสมกับความต้องการของวัยรุ่น

กับข้าว / กับแกงส้ม / อาหารจาน เดียว	ขนมหวาน / ขนมขบ เคี้ยว	ผลิตภัณฑ์ จากนม	ถั่ว / ธัญพืช	ผักสด	ผลไม้	ค่าพลังงาน รวม (กิโลแคลอรี)

ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่.....
 ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่.....
 ชื่อ - สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่.....

ใบงานที่ ๑

เรื่อง การออกแบบเมนูอาหาร ที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

กับข้าว / กับแก้ม / อาหารจาน เดียว	ขนมหวาน / ขนมขบ เคี้ยว	ผลิตภัณฑ์ จากนม	ถั่ว / ธัญพืช	ผักสด	ผลไม้	ค่าพลังงาน รวม (กิโลแคลอรี)

ใบงานที่ ๑

เรื่อง การออกแบบเมนูอาหารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น

นำเสนอ ใบงาน

พฤติกรรมการรับประทานอาหาร ในชีวิตประจำวันมีความสำคัญอย่างไร

บทเรียนครั้งต่อไป

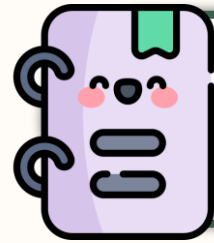
เรื่อง

ฉลากบนผลิตภัณฑ์อาหาร

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องจัดเตรียม

๑. ใบความรู้ เรื่อง ฉลากบนผลิตภัณฑ์อาหาร
๒. ใบงาน เรื่อง ฉลากบนผลิตภัณฑ์อาหาร
๓. ใบความรู้กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ ฉลากบนผลิตภัณฑ์อาหาร

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

www.dltv.ac.th

